

Кузик Еліна Петрівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри
конституційного права та прав людини
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук **Кулик Т. О.**

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОКУРАТУРИ

Одним із вагомих кроків держави на шляху запобігання та протидії корупції було створення Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Генеральної прокуратури України (далі – Спеціалізована антикорупційна прокуратура, САП) наказом Генерального прокурора України від 22.09.2015 року. Відповідно по цьому факту у частині 10 Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції» від 12.02.2015 року було внесено зміни до Закону України «Про прокуратуру» (далі – Закону) від 14.10.2014 року.

Відповідно до Наказу Генерального прокурора України № 149 «Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Генеральної прокуратури України» від 12.04.2016 року Спеціалізована антикорупційна прокуратура є самостійним структурним підрозділом Генеральної прокуратури України (на правах Департаменту), підпорядкованим заступнику Генерального прокурора України – керівнику Спеціалізованої антикорупційної прокуратури [1].

У ч. 2 ст. 8-1 Закону України «Про прокуратуру» зазначено, що призначення на адміністративну посаду в Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі здійснюється за результатами відкритого конкурсу. Організація та проведення конкурсу здійснюються конкурсною комісією, до складу якої входять чотири особи, визначені Радою прокурорів України та сім осіб, визначених Верховною Радою України [2].

Ми вважаємо, що відповідний склад визначеної комісії не забезпечує дотримання принципу прозорості при виборі уповноважених осіб визначених у ч. 3 ст. 39 Закону, особливо керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Оскільки, виходячи з функцій згаданої прокуратури, в першу чергу в діяльності структурного підрозділу Генеральної прокуратури України зацікавлена громадськість України, тому їй і потрібно надати право голосу, а саме включити в склад комісії відносну кількість представників громадськості. Наприклад, відповідно до п. 5 ч. 4 ст. 5 Закону України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 року до складу конкурсної комісії Національного агентства з питань запобігання корупції входять чотири особи, запропоновані

громадськими об'єднаннями, що мають досвід роботи у сфері запобігання корупції [3].

Проаналізувавши Наказ Генерального прокурора України № 149 ми виявили певну невідповідність, адже завдання та функції САП суттєво відрізняються тим, які передбачені вищезгаданим Законом. У підпункті 3.8 пункту 3 вказаного Положення визначено про здійснення у межах реалізації функцій Спеціалізованої антикорупційної прокуратури міжнародного співробітництва, тобто визначає Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру самостійним суб'єктом міжнародного співробітництва, що суперечить розділу XI «Міжнародне співробітництво» Закону України «Про прокуратуру» відповідно до якого суб'єктом може виступати тільки Генеральна прокуратура України.

Звертаємо увагу на те, що у п.п. 3.7 п. 3 зазначеного Положення, САП здійснює представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, передбачених Законом України «Про прокуратуру» і пов'язаних із корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями [1]. Це означає, що прокурори спеціалізованої прокуратури здійснюють свої повноваження не тільки, які направлені на підтримання обвинувачення щодо корупційних злочинів, які передбачені у примітці до ст. 45 Кримінального кодексу України, а і корупційних правопорушень, що передбачені у главі 13-А Кодексу України про адміністративні правопорушення. З цього випливає, що Спеціалізована антикорупційна прокуратура уповноважена представляти обвинувачення не лише за справами, що порушує Національне антикорупційне бюро України, а й інші.

Доречно відзначити, що САП наділена компетенцією стосовно здійснення заходів із поновлення порушених прав громадян або законних інтересів держави внаслідок учинення корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень. Зауважимо, що вищезгадану функцію Спеціалізованої антикорупційної прокуратури передбачено у підзаконному акті – Наказі Генеральної прокуратури України «Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Генеральної прокуратури України», а не у Законі України «Про прокуратуру», що було б доцільніше, виходячи з юридичної сили зазначених правових актів.

Отже, з вищевикладеного, ми вважаємо, що Наказ Генерального прокурора України № 149 має бути приведений у відповідність до Закону України «Про прокуратуру», що сприятиме дотриманню конституційному принципу верховенства права. Для забезпечення принципів прозорості, справедливості, неупередженості, об'єктивності при виборі на адміністративні посади осіб в Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру пропонуємо змінити склад конкурсної комісії, шляхом включення представників громадськості України, що мають досвід роботи у сфері запобігання корупції. Також задля забезпечення законності при здійсненні правовідновлювальної функції САП її потрібно передбачити в Законі.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Генеральної прокуратури України: затв. Наказом Ген. Прокуратури України від 12.04.2016 року № 149. Дата оновлення: 12.04.2016 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0149900-16> (дата звернення: 18.11.2018).
2. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. Дата оновлення: 28.08.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> (дата звернення: 18.11.2018).
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Дата оновлення: 31.08.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 18.11.2018).

Кузьменко Наталія Олексіївна,

провідний консультант відділу європейського права та міжнародної інтеграції Інституту законодавства Верховної Ради України;

Кузьменко Ганна Володимирівна,

студентка Національного університету «Києво-Могилянська академія»

ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЇ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Осмилення теоретико-методологічних аспектів дослідження феномену корупції потребує передусім з'ясування змісту та сутності цієї наукової категорії. Адже початок будь-якого ґрунтовного наукового дослідження, що має на меті отримання нового об'єктивного знання, сформульованого у чітких та логічних висновках, потребує визначального уточнення змісту опорних понять, з'ясування постановки проблеми тощо. Особливої актуальності вищезазначене твердження набуває в процесі розкриття наукової категорії «корупція». Адже у сучасному широкому науковому дискурсі досить важко віднайти інше наукове поняття, яке було б таким звичним і здавалося очевидним та водночас таким невизначеним. Складність, багатоаспектність та динамічність цього соціального явища вже апіорі зумовлює неможливість односпійняття та розуміння феномену корупції і, разом з тим, формулювання єдиного загальноприйнятого «канонічного» визначення. Внаслідок чого поняття корупції іноді має різне тлумачення у національному законодавстві багатьох держав.

Зважаючи на це, у міжнародних договорах у сфері протидії корупції надаються досить загальні визначення, які стосуються характеристики корупційних злочинів, а кожній державі надається право самостійно визначати можливість застосування положень антикорупційних документів з урахуванням особливостей не тільки національного законодавства, але і її правової системи. Зокрема, у ст. 5